

Tilburg University

Ambivalenties en collusies

Oei, T.I.

Published in:
Forensisch psychiatrische snippers (zesde herziene druk)

Publication date:
2011

Document Version
Peer reviewed version

[Link to publication in Tilburg University Research Portal](#)

Citation for published version (APA):
Oei, T. I. (2011). Ambivalenties en collusies. In T. I. Oei (Ed.), *Forensisch psychiatrische snippers (zesde herziene druk)* (pp. 439-440). Wolf Legal Publishers (WLP).

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Ambivalenties en collusies

T.I. Oei

Burgemeester Thierry de Bourmonville van het Waalse plaatsje Stavelot is donderdag door een van zijn zonen neergestoken. Op het moment verkeert hij nog in kritieke toestand. Nadat hij meerdere malen met een mes in zijn rug, gezicht en armen is gestoken, is hij met een traumahelikopter overgebracht naar het ziekenhuis van Bra-sur-Lienne. Volgens het parket van Verviers is de jongen na zijn misdaad op het dak van het huis geklommen om vervolgens te dreigen zichzelf van het leven te beroven. Dit werd later weer tegengesproken. Waarom de jongen zijn vader heeft aangevallen is nog niet duidelijk.

Bovenstaand verhaal dat op waarheid berust (12-08-10 in België gepubliceerd), laat vermoeden hoe de ernstige collusie tussen vader en zoon tot een pathologische ontknoping, i.c. gewelddadigheid, kan leiden. De collusie is de psychische wurggreep waarin twee mensen elkaar gedurende langere perioden in het leven positioneren en elkaar onbewust nodig hebben, juist in de vertolkte rollen. Escalatie naar aanleiding van een afwijzing, dan wel een sadomasochistische interactie (verleiding, uitdaging, effect van een roes, ernstig gezichtsverlies, en dergelijke), kan tot een drama voeren.

Het betreft vaak psychodynamische duale, veelal onbewuste, mechanismen waarin twee individuen elkaar zoeken enerzijds en elkaar mijden anderzijds volgens de volgende lijnen:

1. macht/onmacht;
2. afhankelijkheid/onafhankelijkheid;
3. seksualiteit/erotiek;
4. drang/dwang;
5. vasthouden/loslaten.

Het zijn naar mijn inzichten onderling los van elkaar opererende, en soms ook in diverse combinaties (bijvoorbeeld 1 en 3, 2 en 5, 3 en 4) de boventoon voerende ambivalente posities. Naarmate er meer combinaties tegelijk aan de orde zijn en in de psychische problematiek bij de persoon of het personenpaar in kwestie wezenlijk lijken, is er sprake van ernstiger pathologische ontwikkeling.

Ad 1. Het parenstel: macht/onmacht heeft tot doel de positie ten opzichte van elkaar te vestigen op basis van autoriteit/onderdanigheid.

Ad 2. Het paar: afhankelijkheid/onafhankelijkheid heeft als kenmerk dat twee personen elkaar niet kunnen missen, noch elkaars nabijheid kunnen velen.

Ad 3. Het stel: seksualiteit/erotiek heeft als verschijnsel dat twee mensen elkaar alleen maar kunnen positioneren in de mate waarin de een de ander weet te verleiden, respectievelijk te overmeesteren of te veroveren.

Ad 4. Het duo: drang/dwang is gebaseerd op de manier waarop twee mensen elkaar in de tang houden (de een actief, - dader -, de ander passief, - slachtoffer -), door te willen provoceren/intimideren enerzijds, en anderzijds een zelfzuchtig/narcistisch doel te willen afdwingen.

Ad 5. Ten slotte het contrast: vasthouden/loslaten vormt het niet opgeloste probleem van het loskomen van het ouderlijke nest, waarin de ouderlijke macht maar ook veiligheid wordt gezocht enerzijds, en tegelijkertijd het zich afzetten tegen juist die ouderlijke status van gevestigd zijn in de maatschappelijke orde anderzijds.

Gedragingen met dergelijke mechanismen als wezenlijk kenmerk kunnen soms worden gezien en beschouwd binnen het maatschappelijke terrein en de wijze waarop mensen elkaar onderling bejegenen. Het is interessant te bezien hoe gedragingen verder zijn te analyseren op dergelijke basismechanismen. Het begrip collusie vond in de jaren zeventig een kristallisatiepunt in de relatietherapie volgens Jürg Willi, een Zwitserse relatietherapeut/psychoanalyticus. Duidelijk is ook dat interpretaties volgens psychodynamische mechanismen (te duiden als narcistische, orale, anale en oedipale collusies) hierbij een rol kunnen spelen.